

NORGES HØYESTERETT

Den 4. oktober 2004 avsa Høyesterett dom i

HR-2004-01649-A, (sak nr. 2004/1081), straffesak, anke,

A (advokat Gunnar K. Hagen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Eirik Stolt-Nielsen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Bruzelius**: Saken gjelder tolkingen av straffeloven § 128; om trusler tok sikte på å oppnå en "uretmæssig" tjenestehandling.
- (2) A ble ved Midhordland tingretts dom 19. februar 2004 dømt for overtredelse av straffeloven § 128, straffeloven § 227 første straffalternativ, straffeloven § 326 nr. 2, straffeloven § 291 første ledd, jf. annet ledd, straffeloven § 350, vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 21 første ledd, vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3, vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 6 annet ledd, legemiddeloven § 31 annet og fjerde ledd, jf. § 24 første ledd og straffeloven § 162 første ledd til fengsel i 120 dager.
- (3) I tiltalebeslutningens post I som gjaldt straffeloven § 128 er grunnlaget beskrevet slik:

"Ultimo februar/primò mars 2003 i Aetat sine lokaler i X sentrum, holdt han en knyttneve opp mot og nær ansiktet til saksbehandler B, hvoretter han fulgte etter henne med knyttneven rettet mot henne mens hun rygget inn på sitt eget kontor. Han gjorde dette i forbindelse med at han fremsatte ønske om utskrift av utbetaling av attføringspenger og/eller et telefonnummer han kunne ringe for å kontrollere når han fikk utbetaling, til tross for at B hadde gitt avslag på slik anmodning."
- (4) A anket til Gulating lagmannsrett over bevisbedømmelsen og lovanvendelsen under skyldspørsmålet vedrørende blant annet post I, og over straffutmålingen. Lagmannsretten tillot fremme av anken over lovanvendelsen vedrørende post I. Ved lagmannsrettens kjennelse 17. juni 2004 ble anken forkastet.
- (5) A har anket til Høyesterett over lovanvendelsen under skyldspørsmålet, saksbehandlingen (mangelfulle kjennelsesgrunner) og straffutmålingen. Ved Høyesteretts kjæremålsutvalgs

beslutning er anken tillatt fremmet for så vidt gjelder anvendelsen av straffeloven § 128 og saksbehandlingen.

(6) *Jeg er kommet til at anken over lovanvendelsen må tas til følge.*

(7) Straffeloven § 128 første ledd lyder etter at den ble endret ved lov 4. juli 2003 nr. 79:

”Den, som ved Trusler søger at formaa en offentlig Tjenestemand til uretmæssig at foretage eller undlade en Tjenestehandling...”

(8) Før endringsloven gjaldt bestemmelsen også aktiv bestikkelse. Lovendringen er uten betydning for saken.

(9) Formålet med bestemmelsen er vern av offentlig myndighetsutøvelse. Den rammer bruk av trusler som tar sikte på å ”formaa” en tjenestemann til ”uretmæssig” å foreta eller unnlate en tjenestehandling. Jeg nevner at i straffeloven § 127, som også verner offentlig myndighetsutøvelse, kreves ikke at en handling/unnløtelse som en tjenestemann søkes tvunget til ved vold, skal være urettmessig.

(10) Det er ikke bestridt at A opptrådte truende overfor tjenestemannen, men forsvareren har gjort gjeldende at § 128 ikke får anvendelse fordi A ikke tok sikte på å tvinge tjenestemannen til å utføre en urettmessig tjenestehandling. Han ønsket kopi av et dokument som han ikke kunne få fordi det ennå ikke var klart, men som han ellers har et rettmessig krav på.

(11) I Oth.Prp. No. 24 (1898–99) Ang. Udfærdigelse af en almindelig borgerlig Straffelov m.v. heter det i merknadene til § 128 på side 25:

”Da denne Bestemmelse alene omfatter Forsøg paa ved Trusler eller Bestikkelser at fremkalde en u r e t m æ s s i g Optræden af vedkommende offentlige Tjenestemand, vil Forholdet, hvor nogen ved Trusler søger opnaaet eller hindret en retmæssig Tjenestehandling, blive å bedømme som Forsøg paa Forbrydelse mod § 222.”

(12) Det er lagt til grunn at tjenestehandlingen er urettmessig ikke bare når den er materielt uberettiget, men også når tjenestemannen foretar en handling som han ikke er saklig eller stedlig kompetent til å utføre. Høyesterett har videre i Rt. 1993 side 927 uttalt seg om tolkingen. Spørsmålet i den saken gjaldt imidlertid om det forelå bestikkelser som var omfattet av § 128, og jeg kan ikke se at uttalelsen er av betydning for avgjørelsen av vår sak.

(13) Jeg bemerker at for at straffeloven § 128 skal få anvendelse, kreves at trusselen tar sikte på å fremkalle en urettmessig handling eller unnlatelse fra tjenestemannen. Trusler ellers mot offentlige tjenestemenn omfattes av andre bestemmelser i straffeloven, jf. den generelle bestemmelsen i § 222 og den spesielle bestemmelsen i § 326 nr. 2.

(14) Det fremgår av lagmannsrettens premisser at A ønsket en dokumentkopi som han ville hatt krav på om den hadde foreligget. Lagmannsretten uttaler deretter at trusselen

”gjaldt et dokument som på det aktuelle tidspunkt ikke forelå, og som tiltalte dermed heller ikke hadde et rettmessig krav etter forvaltningsloven eller offentlighetsloven på å få overlevert eller å få innsyn i. Lagmannsretten er på dette grunnlag enig med

tingretten i at trusselen tok sikte på å frembringe en urettmessig tjenestehandling i straffelovens forstand.”

- (15) Lagmannsretten forutsetter således at handlingen omfattes av § 128 fordi A ikke hadde et rettmessig krav på dokumentet da han truet tjenestemannen. Dette er etter min vurdering ikke en riktig forståelse av straffebestemmelsen. For at § 128 skal få anvendelse, kreves som nevnt at trusselen tar sikte på å påvirke en tjenestemann til urettmessig å utføre eller unnlate en tjenestehandling. Det har han ikke gjort. Det forhold at A på tidspunktet for sin truende atferd ikke hadde et rettmessig krav på dokumentet, er ikke ensbetydende med at han ved sine trusler forsøkte å formå tjenestemannen til urettmessig å utføre en tjenestehandling.
- (16) A må etter dette bli å frifinne for overtredelse av straffeloven § 128, og det må utmåles en ny straff for de forhold som er rettskraftig avgjort ved tingrettens dom, jf. straffeprosessloven § 348 annet ledd. Forsvarer har, med tilslutning fra aktor, antydnet at straffen passende kan settes til fengsel i 90 dager. Jeg er enig i at den fastsatte fengselsstraffen reduseres med 30 dager.
- (17) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. A , født 00.00.1977, frifinnes for overtredelse av straffeloven § 128.
2. I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 90 – nitti – dager.

- (18) Dommer **Gussgard:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (19) Dommer **Coward:** Likeså.
- (20) Dommer **Øie:** Likeså.
- (21) Dommer **Gjølstad:** Likeså.

- (22) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. A , født 00.00.1977, frifinnes for overtredelse av straffeloven § 128.
2. I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 90 – nitti – dager.